

Groningen, 6 april 2021

Reactie Groninger Gasberaad op Wijziging van de Gaswet en de Mijnbouwwet in verband met de definitieve beëindiging van de gaswinning uit het Groningenveld en de periode na sluiting ('Wat na nul')

Voorbehoud

Het Groninger Gasberaad is de afgelopen weken maar zeer beperkt in de gelegenheid geweest om deze wetswijziging en 'Wat na nul' degelijk te kunnen bestuderen. De complexiteit van de wet, de verwevenheid met meerdere wetten plus de gefaseerde en gelaagde opbouw maakte het niet eenvoudiger. De opmerkingen die wij in deze consultatie zullen maken zijn dus op voorhand niet volledig en impliceren niet dat wij – daar waar géén vragen/opmerkingen zijn geplaatst – volledig hebben doorzien, overzien en doorgrond wat de betekenis daarvan is.

Inleiding

Wij hebben het voorstel zo begrepen dat de versnelde afbouw van de gaswinning in Groningen nieuwe wettelijke kaders behoeft. Daarbij zijn twee fases geschetst: Fase 1 – Groningenveld als reservemiddel en Fase 2 – Definitief einde gaswinning. In Fase 1 is nog sprake van een zogenaamde 'minimum flow' vanuit een beperkt aantal productielocaties, maar wordt deze minimum-flow via andere methoden dan de huidige 'graaddagen-formule' bepaald. Deze minimumflow wordt gehanteerd om het mogelijk te maken om, indien noodzakelijk, beperkt extra te kunnen winnen. In Fase 2 is ook daarvan geen sprake meer. In Fase 2 zal wel de monitoring en de zorgplicht doorlopen.

Fase 1: Groningenveld als reservemiddel

Nu al is het beleid dat er alleen geproduceerd mag worden uit het Groningenveld "wat nodig is" voor de leveringszekerheid, in Fase 1 zal dat meer en anders gestandaardiseerd worden. Fase 1 gaat 'naar verwachting' in op 1 oktober 2022.

Vraag: De datum is niet hard opgeschreven. Waar kan het nog van afhangen? Is het denkbaar dat Fase 1 later ingaat? En kan dat dan een maand, paar maanden later zijn, of is dat dan een gasjaar later? Is hiervoor de ingebruikname van de stikstoffabriek Zuidbroek rand voorwaardelijk? Zijn er andere randvoorwaarden aan de orde?

De hoogte van de minimumflow en het aantal (beperkte) productielocaties is voor ons niet uit de stukken te halen, die lijkt later door de minister te worden vastgesteld.

Vraag: Wanneer wordt het minimumflow niveau vastgesteld? Op basis waarvan? Welke advies en/of toezichtsorganen worden daarbij betrokken? Is er sprake van een bandbreedte? Wordt het minimum uitsluitend bepaald op wat technisch noodzakelijk is

om de mogelijkheid tot 'opschalen' open te houden? En in hoeverre is dit dan nog een (beleids)beslissing van de minister?

In deze 'reserve-fase' blijft een minimumflow gehandhaafd met als doel op te kunnen schalen indien dat noodzakelijk is voor de leveringszekerheid. Tegelijkertijd kan de minimumflow zelf ook ingezet worden voor levering.

Vraag: Er worden twee situaties beschreven waarbij productie boven minimum-flow toegestaan zal zijn. Beiden zijn vooral procesmatig en algemeen beschreven ('voor de leveringszekerheid') en het wordt niet heel duidelijk in welke uitzonderlijke gevallen dat precies noodzakelijk is. Is dat nader te preciseren? Is er een maximum verbonden aan deze productie boven minimum-flow?

"Op het moment dat ook de inzet van het Groningenveld als reservemiddel niet langer nodig is, kan het veld definitief worden gesloten (fase 2)."

Vraag: Wat of wanneer is het moment dat het Groningenveld niet meer als reservemiddel nodig is? Wat moet er dan zijn gerealiseerd?

Fase 2: Definitief einde van de gaswinning in Groningen.

Het van kracht gaan van Fase 2, met andere woorden, het definitief stopzetten van de gaswinning, wordt bepaald bij Koninklijk Besluit door de minister. Ongetwijfeld een historisch, nader te bepalen, mooi moment. We zullen de vlaggen hijsen!

Vraag: Wanneer de minister (nog) niet overgaat tot het nemen van dit besluit, is dat dan ergens, op enig moment, afdwingbaar door de Tweede Kamer? De rechter? Is het (hypothetisch) denkbaar dat Fase 2 over tien jaar nog niet van kracht is? Kan er geen uiterste termijn aan verbonden worden aan de invoering van Fase 2?

Na het beëindigen van de gaswinning is er nog steeds een zorg- en monitoringsplicht. Die achten wij van groot belang. Kennelijk waren de specifieke bepalingen voor de monitoring van het Groningerveld gekoppeld aan de operationele strategie. Deze vervallen als de operationele strategie vervalt. Deze wet voorziet in vervangende bepalingen rondom de monitoring, na beëindiging van de gaswinning. Hoe die er precies uit (gaan) zien is voor ons moeilijk te destilleren uit de ontwerp teksten. Veel aandacht gaat uit naar de verplichting van de vergunninghouder om gegevens beschikbaar te blijven stellen. Metingen en analyses moet NAM blijven doen, alsmede daarover blijven rapporteren. Maar hoe die metingen er precies uit (blijven) zien, welke, waar, hoe (veel), hoe vaak die metingen blijven of worden in de toekomst, wordt in deze teksten niet duidelijk. *"Bij ministeriële regeling kunnen eisen worden gesteld ten aanzien van de inhoud en frequentie van deze metingen en analyses, evenals de termijn waarin dit noodzakelijk is."*

Opmerking: Wij hechten eraan te onderstrepen dat over de hele linie nauwkeurige, langjarige en transparante metingen en analyses voor alle betrokken partijen van belang zijn en blijven. Oók als de gaskraan dicht is.

Het vervallen van de zorgplicht, als gevolg van het vervallen van de operationele strategie na stopzetting van de gaswinning, is mogelijk juridisch een onvermijdelijk gegeven maar klinkt maatschappelijk lastig. De zorgplicht blijft alleen bestaan ten aanzien van de afbouw en ontmanteling van de productielocaties. Mogelijk (voorkomen van) toekomstige schades en/of benodigde versterkingsmaatregelen vallen hier dan niet (meer) onder, als er niks gewonnen wordt, is *anders* winnen ook geen optie. Logisch, maar toch. Wij gaan ervan uit dat dit volledig los staat van de wettelijke aansprakelijkheid -nu en in de toekomst- en van de verantwoordelijkheden die de Staat inmiddels op zich heeft genomen.

Vraag: Klopt het dat de reikwijdte van de zorgplicht, zoals oorspronkelijk neergelegd bij de exploitant/vergunninghouder, minimaal volledig is overgenomen door de Staat? En in welk(e) wet(sartikel) is dit vastgelegd en geborgd?